



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 125/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., Č., zastúpenej advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 103/2009-113 z 13. októbra 2009 vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2010 doručená sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., Č. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 103/2009-113 z 13. októbra 2009 vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

«Sťažovateľ podal dňa 19. 2. 2007 návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie istiny 6.137,- Sk za dodávku tovaru. Vo veci súd vydal dňa 6. 3. 2007 platobný rozkaz č. k. 1Ro 153/2007. Sťažovateľ zaslal súdu uvedený platobný rozkaz na vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti, ktorý mu bol vrátený s tým, že platobný rozkaz právoplatný nie je. Na základe uznesenia č. k. 8C 113/2007 bol navrhovateľ vyzvaný na doplnenie žaloby, nakoľko podľa názoru súdu je nejasná a neúplná. Na toto uznesenie navrhovateľ reagoval na základe svojho prípisu zo dňa 28. 8. 2007. Súd vytýčil termín pojednávania až na deň 9. 2. 2009, t. j. po dvoch rokoch od podania návrhu na súd. ...

Okresný súd na základe rozsudku č. k. 8C 113/2007 zo dňa 9. 2. 2009 (v rozsudku je nesprávne uvedený deň pojednávania ako aj rozhodnutia 9. 2. 2008) zaviazal žalovaného na zaplatenie 203,71 eur spolu 9% úrokom z omeškania od 25. 11. 2006 do zaplatenia. Priznal žalobcovi trovy konania vo výške 16,50 eur.

Súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že o náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 ods. 2 O. s. p.. Nakoľko ide o drobný spor (kde hodnota žalovanej istiny je 203,71 eur, teda nižšia než 500,- eur), súd využil svoje oprávnenie a znížil žalobcom uplatnené trovy konania. Žalobca si uplatnil právo na náhradu trov konania vo výške 92,58 eur, čo je viac než 45% z hodnoty istiny. Pri uplatnení svojho moderačného oprávnenia súd prihliadal na to, že žaloba bola podaná nekvalifikovaným spôsobom, bez dostatku skutkových tvrdení a súd musel žalobcu vyzývať na ich doplnenie. Ani v doplnení zo dňa 28. 8. 2007 žaloby žalobca neuviedol dôkladným spôsobom všetky relevantné skutočnosti aj vzhľadom na obsah žalovaným podaného odporu. Žalobca cestou svojho právneho zástupcu nevyužil možnosť nahliadnuť do súdneho spisu ani zúčastniť sa pojednávania tak, aby predniesol

všetky relevantné skutkové tvrdenia. Rozhodnúť o žalobe bolo možným len vzhľadom na pasivitu žalovaného, preto súd žalovaného zaviazal, aby žalobcovi nahradil súdny poplatok zo žaloby vo výške 16,60 eur. ...

Sťažovateľ sa o tom, že vo veci bol podaný odpor sa dozvedel až po obdržaní rozsudku Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši a poukazoval na to, že účastník konania nemôže suplovať nečinnosť súdu ohľadom nedoručenia odporu a tým znemožnenia sa sťažovateľovi k tomuto odporu dôkladným spôsobom relevantne vyjadriť. Odpor k platobnému rozkazu bol zaslaný sťažovateľovi až na základe jeho sťažnosti na Okresný súd v Liptovskom Mikuláši a sťažovateľ tento obdržal až dňa 5. 3. 2009, t. j. po takmer dva roky od jeho podania. Na samotnú sťažnosť však sťažovateľ do dnešného dňa nedostal zo strany súdu žiadnu odpoveď.

Máme za to, že neobstojí ani dôvodenie prvostupňového súdu, že rozhodnúť o žalobe bolo možným len vzhľadom na pasivitu žalovaného, a preto súd žalovaného zaviazal, aby žalobcovi nahradil súdny poplatok, pretože toto tvrdenie prvostupňového súdu je v príkrom rozpore s predchádzajúcim dôvodením súdu, kde sám súd uvádza, že žalovaný nespochybnil tvrdenie o tom, že so žalobcom uzatvoril ústnu kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bola dodávka paliva uhlia, návrhom na jej uzatvorenie bola ústna objednávka tovaru so žalovaným.

Sťažovateľ zároveň poukázal na porušenie základného práva na súdnu ochranu, právo na právnu pomoc ako aj na neodôvodnenosť nepriznania trov právneho zastúpenia.

Krajský súd v Žiline potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu a stotožnil sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa, pričom sa nezaoberal dôvodmi odvolania sťažovateľa. ...

Podľa §-u 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa §-u 150 ods. 1 veta prvá O. s. p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Podľa §-u 150 ods. 2 O. s. p. ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť. ...

Účastníkovi konania, ktorý mal vo vecí plný úspech, nemožno nepriznať náhradu trov konania podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Jeho použitie musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter.

Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a musí ísť o výnimočné okolnosti. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, keď sa tieto časti vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom konania alebo charakterom procesnej situácie. Druhá časť sa týka sociálnych aspektov. Dochádza k nej vtedy, ak z priebehu konania výrazne vystupuje do popredia, že povinný účastník nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sám nezavinil alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. ...

Na základe týchto skutočností nemôžeme súhlasiť s argumentáciou súdov, aby úspešný účastník nemal nárok na náhradu trov konania iba na základe zdôvodnenia, že náhrada uplatnených trov konania vo výške 92,58 eur predstavuje viac ako 45% z hodnoty istiny a súd využil svoje moderačné oprávnenie a prihliadal na to, že žaloba bola podaná nekvalifikovaným spôsobom, bez dostatku skutkových tvrdení a súd musel žalobcu vyzývať na ich doplnenie.

Krajský súd svoje rozhodnutie riadne nezdôvodnil a neobjasnil svoj postup. Absentuje aj skutočnosť, že súd vôbec neskúmal majetkové, osobné a iné pomery účastníka konania - odporcu a ani sa nimi nezaoberal.

Sťažovateľ na záver považuje za potrebné uviesť, že mu ako účastníkovi konania nebol doručený odpor proti platobnému rozkazu, čím došlo k porušeniu jeho základného práva konať pred súdom. O podanom odpore sa sťažovateľ dozvedel až z dôvodov rozsudku prvostupňového súdu tento mu súd následne doručil až na základe jeho podanej sťažnosti. Odporca v podanom odpore nikdy nárok sťažovateľ nespochybnil a ani nežiadal nepriznať právo na náhradu trov konania. ...

Následne až po podaní odporu odporcom v danej veci vyzval súd na opravu žaloby, ktorá bola zrazu nejasná a neúplná, i keď súd už predtým vydal vo veci platobný rozkaz bez akejkoľvek výzvy na doplnenie návrhu. Máme za to, že súd už takýmto svojim neefektívnym postupom spôsobil prietahy v konaní. ...

Zastávame právny názor, že bolo povinnosťou krajského súdu ako odvolacieho súdu, aby dal jednoznačnú odpoveď na námietky sťažovateľa uvedené v odvolaní proti výroku o náhrade trov konania, odôvodnenie krajského súdu však takého závery neobsahovalo, nie je presvedčivé a je rozporuplné, čím sa reálne nezabezpečilo uplatnenie základného práva na súdnu a inú právu ochranu. Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania treba pritom vykladať tak, aby nikto len z dôvodu, že si uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu neutrpel oproti inému účastníkovi, materiálnu ujmu v dôsledku platenia trov konania. Sťažovateľ má za to, že práve takýmto postupom súdu došlo k zvýhodneniu odporcu na jeho úkor, keď dlžník nesplniaci si svoje záväzky, nemusí zaplatiť ani trovy konania.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„Základné právo sťažovateľa K., s. r. o., Č., uvedené v čl. 12 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 103/2009 zo dňa 13. 10. 2009 týkajúce sa trov konania bolo porušené.

Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 103/2009 zo dňa 13. 10. 2009 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Spoločnosti K. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 254,88 (2 úkony á 120,23 eur - prevzatie zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie ústavnej sťažnosti + 2x režijný paušál á 7,21 eur), ktoré je Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. R., advokáta, Ž. č. ú.:... dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských prav a zakladnych slobod vyplyvajucich z medzinarodnej zmluvy, ktoru Slovenska republika ratifikovala a bola vyhlasena sposobom ustanovenym zakonom, ak o ochrane tychto prav a slobod nerozhoduje iny sud.

Podla cl. 140 ustavy podrobnosti o organizacii ustavneho sudu, o sposobe konania pred nim a o postaveni jeho sudcov ustanovi zakon.

Ustavny sud podla § 25 ods. 1 zakona Narodnej rady Slovenskej republiky c. 38/1993 Z. z. o organizacii Ustavneho sudu Slovenskej republiky, o konani pred nim a o postaveni jeho sudcov v zneni neskorsich predpisov (dalej len „zakon o ustavnom sude“) kazdy navrh predbezne prerokuje na neverejnom zasadnuti bez pritomnosti navrhovatela a skuma, ci dovody uvedene v § 25 ods. 2 zakona o ustavnom sude nebrania jeho prijatiu na dalsie konanie.

Podla § 25 ods. 2 zakona o ustavnom sude navrhy vo veciach, na prerokovanie ktorych nema ustavny sud pravomoc, navrhy, ktore nemaju zakonom predpisane nalezitosti, nepripustne navrhy alebo navrhy podane niekym zjavne neopravnenym, ako aj navrhy podane oneskorene alebo zjavne neopodstatnene navrhy moze ustavny sud po predbeznom prerokovani odmietnu uznesenim bez ustneho pojednavania.

Z rozhodovacej cinnosti ustavneho sudu vyplyva, ze dovodom na odmietnutie navrhu pre jeho zjavnu neopodstatnenost je absencia priamej suvislosti medzi oznacenym zakladnym pravom alebo slobodou na jednej strane a namietanym konanim alebo inym zasahom do takehoto prava alebo slobody na strane druhej. Inymi slovami, ak ustavny sud nezisti relevantnu suvislost medzi namietanym postupom organu statu a zakladnym pravom alebo slobodou, poruenie ktorych navrhovatel namieta, vyslovi zjavnu neopodstatnenost staznosti a tuto odmietne (obdobne napr. III. US 263/03, II. US 98/06, III. US 198/07).

Podla cl. 12 ods. 1 ustavy ľudia su slobodni a rovni v dostojnosti i v pravach. Zakladne prava a slobody su neodnatelne, nescudzitelne, nepremlcatelne a nezrusitatelne.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Podľa § 150 ods. 2 OSP ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť.

Podľa § 200ea ods. 1 OSP ak v priebehu konania dosiahne predmet konania sumu 500 eur, od toho okamihu ide o drobný spor.

Podstatou námietok sťažovateľky boli tvrdenia o arbitrárnosti a neodôvodnenosti rozhodnutia krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 113/2007-100 z 9. februára 2008 (správne má byť 9. februára 2009, pozn.) vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania. Podľa sťažovateľky neboli v danom prípade splnené podmienky na aplikáciu § 150 ods. 2 OSP, a teda okresný súd, s ktorého názorom sa stotožnil aj odvolací súd, jej ako účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech, nemohol nepriznať náhradu trov konania len preto, že uplatnená náhrada trov konania predstavovala viac ako 40 % z hodnoty istiny. Sťažovateľka uviedla, že krajský súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil výrok prvostupňového súdu o náhrade trov konania, dostatočne nezdôvodnil. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľka domnievala, že krajský súd svojím rozhodnutím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tým, že jej ako úspešnému účastníkovi v súdnom spore nepriznal náhradu trov konania, porušil aj čl. 12 ods. 1 ústavy a jej základné právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Sťažovateľka zároveň namietala, že odpor odporcu proti platobnému rozkazu sp. zn. 1 Ro 153/2007 zo 6. marca 2007, ktorého vydania sa návrhom podaným okresnému súdu 19. februára 2007 pôvodne domáhala, jej bol doručený až na základe jej sťažnosti 5. marca 2009, v čom taktiež videla porušenie zásad spravodlivého procesu.

Okrem toho uviedla, že aj tým, že okresný súd ju až po podaní odporu proti platobnému rozkazu vyzval na opravu žaloby, ktorá bola „*zrazu nejasná a neúplná*“, spôsobil prieťahy v konaní, a tým aj porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V petite sťažnosti však takúto námietku nenastolila.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že návrhom z 19. februára 2007 sa sťažovateľka od odporcu domáhala zaplatenia sumy 6 137 Sk s príslušenstvom, ako aj zaplatenia trov konania.

O návrhu sťažovateľky rozhodol okresný súd platobným rozkazom č. k. 1 Ro 153/2007-6 zo 6. marca 2007 tak, že uložil odporcovi zaplatiť sťažovateľke sumu 6 137 Sk s príslušenstvom, trovy konania, ako aj trovy právneho zastúpenia.

Proti platobnému rozkazu podal odporca 2. júla 2007 odpor.

Podaním z 26. februára 2009 adresovaným okresnému súdu sťažovateľka namietala, že odpor odporcu proti platobnému rozkazu jej dosiaľ nebol doručený, a teda nemohla sa k nemu vyjadriť, čím bola porušená zásada kontradiktórnosti konania, a tým aj právo na spravodlivý súdny proces.

Sťažovateľka uviedla, že odpor proti platobnému rozkazu jej bol doručený až 5. marca 2009.

O návrhu sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 113/2007-100 z 9. februára 2008 tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť sťažovateľke sumu 203,71 € s príslušenstvom a trovy konania v sume 16,50 €. Výrok o náhrade trov konania okresný súd odôvodnil takto:

„Súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 ods. 2 Obč. súd. por. Nakoľko ide o drobný spor (kde hodnota žalovanej istiny je 203,71 eur, teda nižšia než 500,- eur), súd využil svoje oprávnenie a znížil žalobcom uplatnené trovy konania. Žalobca si uplatnil právo na náhradu trov konania 92,58 eur, čo je viac než 45% z hodnoty istiny. Pri uplatnení svojho moderačného oprávnenia súd prihliadal na to, že žaloba bola podaná nekvalifikovaným spôsobom, bez dostatku skutkových tvrdení a súd musel žalobcu vyzývať na ich doplnenie. Ani v doplnení zo dňa 28. 08. 2007 žaloby žalobca neuviedol dôkladným spôsobom všetky relevantné skutočnosti aj vzhľadom na obsah žalovaným podaného odporu. Žalobca cestou svojho právneho zástupcu nevyžil možnosť nahliadnuť do súdneho spisu ani zúčastniť sa pojednávania tak, aby predniesol všetky relevantné skutkové tvrdenia. Rozhodnúť o žalobe bolo možným len vzhľadom na pasivitu žalovaného, preto súd žalovaného zaviazal, aby žalobcovi nahradil súdny poplatok zo žaloby 16,60 euro.“

Proti rozsudku okresného súdu, čo sa týka výroku o náhrade trov konania, podala sťažovateľka 26. februára 2009 odvolanie, v ktorom argumentovala nesprávnou aplikáciou § 150 ods. 2 OSP, svojím úspechom v konaní, ako aj tým, že nepriznanie náhrady trov konania sa môže udiať iba vo výnimočných prípadoch a musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu. Podľa názoru sťažovateľky bolo v danom prípade namieste aplikovať § 142 ods. 1 OSP, podľa ktorého jej vzhľadom na úspech v konaní mala byť priznaná náhrada trov konania na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý nemal vo veci úspech.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 103/2009-113 z 13. októbra 2009 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu v časti o náhrade trov konania, v ostatnej časti ponechal rozsudok okresného súdu nedotknutý a odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu okrem iného vyplýva:

«Preskúmaním napadnutého rozhodnutia, ako i predloženého spisu, mal odvolací súd za to, že prvostupňový súd pri rozhodovaní o trovách prvostupňového súdu postupoval správne a to v súlade s ust. § 142 až § 150 O. s. p., keď s prihliadnutím na skutočnosť, že ide o drobný spor, kde hodnota žalovanej istiny je 203,73 €, teda nižšia ako 500,- €, a súd využil svoje oprávnenie a znížil navrhovateľom uplatnené trovy konania. Prvostupňový súd postupoval správne, keď pri uplatnení svojho moderačného práva prihliadal na to, že žaloba bola podaná nekvalifikovaným spôsobom bez dostatku skutkovým tvrdení a súd musel navrhovateľa vyzvať na ich doplnenie, avšak i napriek výzve v doplnení zo dňa 28. 8. 2007 navrhovateľ v žalobe neuviedol dôkladným spôsobom všetky relevantné skutočnosti, keď možno poukázať i na obsah skutočností uvedených v odpore, ktorý podal odporca proti platobnému rozkazu, vydanému tamojším súdom. Ďalej treba poukázať i na to, že navrhovateľ si uplatnil právo na náhradu trov konania v sume 92,58 €, čo je viac než 40 % z hodnoty istiny a i z tohto dôvodu bolo v danom prípade na zvážení súdu, či využije ust. § 150 ods. 2 O. s. p. a zníži navrhovateľom uplatnené trovy konania, ako tomu bolo v tomto prípade. Pokiaľ sa jedná o poukazovanie navrhovateľa v jeho odvolaní na to, že „neobstojí odôvodnenie súdu, že rozhodnúť o žalobe bolo možným len vzhľadom na pasivitu

žalovaného, a preto súd žalovaného zaviazal, aby žalobcovi nahradil súdny poplatok“, odvolací súd v danom konaní poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v časti trov konania prvostupňovým súdom, kde tento uvádza, že navrhovateľ cestou svojho právneho zástupcu nevyužil možnosť nahliadnuť do súdneho spisu, ani zúčastniť sa pojednávania tak, aby predniesol všetky relevantné a skutkové tvrdenia, čo možno považovať i za čiastočnú pasivitu v súvislosti s prejednávaním danej veci na strane navrhovateľa. Z uvedených dôvodov bolo preto možné rozhodnúť o návrhu navrhovateľa len na základe pasivity odporcu, a preto i podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd postupoval správne, keď priznal navrhovateľovi náhradu trov konania len v časti zaplataenia súdneho poplatku. Na základe vyššie uvedených dôvodov sa preto odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu s konštatovaním, že v jeho postupe nezistil nijaké vecné ani procesné pochybenia.»

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (i podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/08) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 229/07, III. ÚS 315/08) konštatuje, že práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). Ustanovenie § 150 ods. 2 OSP umožňuje súdu, aby

v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia nepriznal alebo znížil trovy konania, ktoré sú v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke. Pozitívne vymedzený pojem drobného sporu vyplýva z § 200ea ods. 1 OSP, podľa ktorého o takýto spor ide v prípade, ak v jeho priebehu dosiahne predmet konania sumu 500 €. V prípadoch drobných sporov je teda na zvážení súdu, či využije ustanovenie § 150 ods. 2 OSP a účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech, buď neprizná, alebo zníži trovy konania. K tomuto kroku môže všeobecný súd pristúpiť len v prípade, ak uplatnené trovy sú neprimerané vo vzťahu k pohľadávke. Neprimeranosť trov by mala v podstate znamenať, že ich výška prekračuje hodnotu pohľadávky. Na druhej strane posúdenie neprimeranosti trov vo vzťahu k hodnote sporu nie je v zákone explicitne vymedzené, je dané na úvahy súdu, ktoré spolu so závermi na to nadväzujúcimi musia byť vždy odôvodnené a celkom legitímne.

V namietanom prípade išlo o vymáhanie sumy 203,71 € s príslušenstvom, to znamená, že išlo o drobný spor, v rámci ktorého si sťažovateľka voči odporcovi uplatnila náhradu trov konania v sume 92,58 €. Krajský súd v rámci odvolacieho konania poukázal na to, že hodnota uplatnenej náhrady trov konania predstavovala viac ako 40 % z hodnoty sporu, a preto bolo úplne namieste aplikovať ustanovenie § 150 ods. 2 OSP. Za danej situácie okresný súd, s ktorého názorom sa stotožnil aj krajský súd, nepriznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, ale len náhradu trov konania v sume 16,50 € predstavujúcej súdny poplatok. V rámci odôvodnenia svojich právnych názorov krajský súd poukázal na odôvodnenie súdu prvého stupňa týkajúce sa pasivity sťažovateľky v rámci predmetného súdneho sporu (nevyužitie práva nahliadnuť do spisu, neúčast' na pojednávaní), keď o návrhu bolo možné rozhodnúť len na základe pasivity odporcu. Podľa názoru krajského súdu okresný súd rozhodol správne, ak s využitím § 150 ods. 2 OSP znížil náhradu trov konania sťažovateľky tak, že jej priznal iba sumu 16,50 €.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne

a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc zo svojej judikatúry a s prihliadnutím na výsledok ústavnej konfrontácie medzi námietkami sťažovateľky a napadnutým rozsudkom krajského súdu z hľadiska možného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že pri odôvodňovaní svojho právneho záveru sa odvolací súd pridržal ustanovenia § 150 ods. 2 OSP, ktoré umožňovalo zvoliť daný postup, a teda úspešnému účastníkovi znížiť náhradu trov konania v drobnom spore. Je samozrejmé, že v takýchto prípadoch nemôže ísť o bezbrehú úvahu súdu, ale táto sa musí opierať o skutočnosti akceptovateľné pre daný prípad. Odvolací súd celkom zrozumiteľne uviedol, že moderačné právo zakotvené v § 150 ods. 2 OSP okresný súd využil a vyhodnotil tak, že v danom prípade ide o neprimeranosť požadovanej náhrady trov konania vo vzťahu k hodnote predmetu sporu, čo doplnil poukázaním na pasívne správanie sťažovateľky. Tieto okolnosti ho viedli k záveru, že trovy sťažovateľky ako úspešného účastníka konania je potrebné znížiť. Napokon ustanovenie § 150 ods. 2 OSP mu to plne umožňovalo. Podľa názoru ústavného súdu uvedením týchto argumentov si odvolací súd splnil svoju povinnosť poskytnúť jasný obraz o tom, čo ho viedlo k vyslovenému právnenému názoru. Ústavný súd je súčasne toho názoru, že z takto koncipovaného odôvodnenia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo svojvôľa, ktorá by mohla ústavný súd viesť k tomu, aby vyslovil porušenie označených práv.

Ústavný súd uvádza, že nemá pozíciu opravnej inštancie voči rozhodnutiam všeobecných súdov a ani nenapráva ich skutkové alebo právne výstupy, ak sa zakladajú na konkrétnych faktoch a sú aj dostatočne odôvodnené, o to viac, ak v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov sa má verdikt súdu zakladať na voľnej úvahe. V tejto súvislosti treba konštatovať, že tak to bolo aj v prípade sťažovateľky, keď krajský súd využil moderačné právo zmierniť následky právnych noriem vzťahujúcich sa na náhradu trov konania. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom

účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd konštatuje, že v postupe a rozhodnutí krajského súdu nezistil ani žiadne nedostatky, ktoré by signalizovali porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy alebo základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Ústava v citovanom čl. 47 ods. 3 garantuje rovnosť účastníkov v konaní pred súdom. Rovnosť účastníkov v súdnom konaní ako prirodzený dôsledok rovnosti všetkých občanov bližšie charakterizuje § 18 prvá veta OSP, podľa ktorého účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane (IV. ÚS 211/07, III. ÚS 139/08).

Vychádzajúc z uvedeného nemožno prisvedčiť tvrdeniam sťažovateľky, že tým, že zo strany okresného súdu, ktorého rozhodnutie v napadnutej časti potvrdil aj krajský súd, došlo k zníženiu ňou uplatnených trov konania, došlo aj k jej znevýhodneniu oproti účastníkovi konania, ktorý vo veci úspech nemal, a tým aj k porušeniu označených článkov ústavy. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že krajský súd rozhodol odvolávajúc sa na relevantné ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu – Občiansky súdny poriadok, pričom svoj právny názor dostatočne a legitímne zdôvodnil. Krajský súd teda rozhodol spôsobom, ktorý zákon pripúšťa, preto akékoľvek úvahy o porušení rovnosti niektorého z účastníkov konania pri odôvodnenej aplikácii § 150 ods. 2 OSP sú irelevantné.

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa tvrdenia, že odpor odporcu proti platobnému rozkazu jej bol doručený až na základe jej sťažnosti 5. marca 2009, „*t. j. po takmer dva roky od jeho podania*“, čím jej bolo znemožnené sa k námietkam odporcu vyjadriť, považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd totiž zistil, že hoci odpor nebol zaslaný sťažovateľke na vyjadrenie bezprostredne po jeho podaní odporcom, sťažovateľka mala možnosť vyjadriť sa k nemu v relevantnom čase, teda ešte pred vyhlásením prvostupňového rozsudku, keďže v danej veci bol na 9. február 2009 určený termín pojednávania.

Okrem toho sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti uviedla, že namieta aj prietahy v konaní okresného súdu, ale v petite sťažnosti žiadala, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozhodnutím krajského súdu č. k. 5 Co 103/2009-113 z 13. októbra 2009. Ústavný súd zastáva názor, že iba samotným rozhodnutím všeobecného súdu nie je možné porušiť základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pretože k porušeniu tohto práva by mohlo dôjsť postupom všeobecného súdu (napr. III. ÚS 258/05). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Nezistil totiž príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením uvedeného základného práva a rozsudkom krajského súdu.

Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2010